

Velja po pošti:

za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta 13.—
za četrt leta 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo olosetno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta 12.—
za četrt leta 6.—
za en mesec 2.—

V upravi prejemov mesečno K 1-00

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 v
za trikrat 10 v
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
enostolpna petstvrsta (72 mm)
30 vinarjev

Izhaja:

vsak dan, izven tistih nedelj in
praznikov, ob 5. uri popoldne.

Današnja številka obsega 6 strani.

Naša stanovanja.

Stanovanjsko vprašanje je eden najvažnejših faktorjev draginjskega vprašanja. Ni pa tako obupno, kot je celotno draginjsko vprašanje, ker ni odvisno toliko od svetovne konjunktore, temveč se mu da odpomoči z dobro lokalno organizacijo.

In v tem oziru lahko največ dosežejo mesta sama z dobro uravnano gospodarsko politiko.

Draginjo naših stanovanj povzroča

1. drago zemljišče,
2. drag stavbeni material,
3. slabo organiziran kredit.

1. Draginjo zemljišč povzroča velika spekulacija z zemljišči. Privatniki pokupijo svet, kjer se bo v doglednem času širilo mesto, in sicer večji kompleks sveta in rapidno dvignejo cene. Parcelirajo zemljo in oddajajo stavbne parcele za jako visoko ceno privatnikom, ki hočejo na tem prostoru zidati. Če pa se prostor dosti hitro ne pozida, postavijo sami v primerni oddaljenosti hišo in kmalu privabijo stanovalce na ta del, kjer je bolj svetlo in zračno ter na prostem; ker se tok prebivalstva obrne tja, dvigne se vsled konkurence cena zemljišču.

Na ta način postanejo spekulanti takorekoč čez noč milijonarji na škodo revnih slojev, ki se sem naselijo in v stanarini ta prirastek vrednosti zemljišča pokrijejo.

Da se taka spekulacija omeji, v to je poklicano mesto, in sicer na ta način, da samo pokupi svet v bližnji okolici hiš, kjer se bo v doglednem času zidalo. Pri tem mesto ničesar ne riskira, ker cena zemljišču vedno raste in se lahko proda. Na dotičnem svetu potem mesto ali zida v lastni režiji in proda ali odda v najem hiše privatnim osebam ali pa — in to je bolj enostavno in bolj priporočljivo — odda stavbeni svet privatnim osebam, ki hočejo zidati, za lastno ceno po pokritih stroških.

Seveda se mora mesto ozirati pri tem posredovanju ravno na nižje sloje, male obrtnike in delavce, ker ravno ti največ trpe na slabem stanovanju in najtežje pridejo do lastne hiše.

Po statistiki je dokazano, da plačujejo ravno tisti najdražje stanovanja, ki imajo najmanjši dohodek; in

čimbolj raste dohodek, tem manj odpade na stanovanje.

Tako odpade n. pr. pri letnem dohodku 300 K 24%, pri 2000 K 20%, pri 4000 K 15% in pri 7500 K 10% na stanovanje.

Nekatera mesta zidajo v lastni režiji; druga oddajajo svet privatnim osebam. Slednje je vsaj za začetek bolj priporočati. Pri tem mesto najlažje izpolnuje druge svoje higijenične naloge, da po regulacijskih načrtih določa potrebna sprehajališča, otroška igrišča, nasade itd.

2. Draginji stavbenega materiala se da najlažje v okom priti s tem, da se dobavlja isti na veliko, kar doseže mesto, če zida v lastni režiji; ali ustanovi in vodi samo taka dobavna podjetja.

Nekoliko se pa da odpomoči tudi s stavbenimi predpisi. Pri nas imamo tako zastarele, da silno dražijo stanovanja. Na Nemškem na primer se zida ravnotako solidno kot pri nas ali še bolj, pa se prihrani 15% stavbenega materiala in stanovanja so za okrog 30% cenejša. To vse edino na podlagi racionalnejših stavbnih predpisov.

3. Med glavnimi vzroki draginje stanovanj je gotovo slabo organiziran kredit. Hiše zida tisti, ki ima kapital in takrat, ko se mu kapital na tem polju dobro obrestuje; če nesejo hiše premalo obresti, takrat porabi kapital v druge svrhe, kjer se bolj obrestuje. Ker se hiše naprej ne zidajo, manjka stanovanj, postanejo vedno dražja; sedaj se zopet kapital obrne na to polje, ker se bo bolj obrestoval.

Tako se suče kolo za gospodstva privatnega kapitala.

Navadno se pa ne zida z lastnim, nego z izposojenim kapitalom. Na posodo se lahko dobi kapital za stavbo do 50% tzv. prva hipoteka, drugo dodelene stavbenik iz svojega. Vse to mora poplačati najemnika.

V takem slučaju vsebuje ista:

1. obresti vporabljenega lastnega kapitala;
2. obresti izposojenega kapitala;
3. amortizacijo izposojenega kapitala;
4. stroške uprave poslojpa;
5. rezerve za slučaj, da bodo stanovanja prazna;
6. velik del davkov in popravkov.

Zato ni čuda, da je pri danih razmerah najemina tako visoka in vedno še raste.

Sredstvo zoper take vrste draginjo je dobra organizacija stavbenega kredita, ki jo zopet lahko začne mesto samo. Marsikatera mesta so osnovala posebne stavbinske hipotekne banke, ki dajejo privatnim osebam stavbeni kredit. Možno pa je tudi, da vzamejo pod gotovimi pogoji garancijo za tzv. druge hipoteke ali da jih sama dajejo in s tem je odstranjen glavni nedostatek, ki povzroča draginjo.

Pa tudi na razne druge načine more mesto s svojo pametno upravo pripomoči meščanom do cen in zdravil stanovanj. Ono lahko zelo pospešuje privatne stavbinske zadruge, da morejo iste na mestnem svetu postaviti cele kolonije enodružinskih hiš, ki so ideal vsake moderne družine; mesto pa poskrbi za primerna prometna sredstva, da zveže te predmestne vile, kjer prebivajo uradniki in delavci, s središčem in s tem omogoči ceno stanovanj na periferiji.

Tako delajo vsa moderna mesta.

Mesto je pa tudi dolžno skrbeti za posebni urad, kjer se rešujejo spori, izvirajoči iz stanovanjskih in najemniških odnosov; dalje poskrbeti za posredovanje stanovanj; znano je, da je vedno precej praznih stanovanj in gospodarji trpe na ta način občutno škodo. To se da odstraniti, če se ustanovi informačni biro, nekaka posredovalnica stanovanj. — Veliko stanovanj je tudi nezdravih, zaduhlih in temnih; vendar jih gospodarji oddajajo, da jim nese stavba več dobička. Tu bi moralo poseči mesto vmes s svojo kontrolo in to prepovedati.

Toraj nadzorovanje stanovanj, stanovanjska posredovalnica in posebni stanovanjski urad, to so mimo zgoraj načrtanega delokroga važne naloge mestne uprave, da odpomore vladajoči stanovanjski draginji in bedi.

I naša mestna uprava se bo morala zavzeti za te naloge, to tembolj, ker se doslej ni ničesar storilo na tem polju.

Gospodinjska šola v Dobrepotljah.

Včeraj se je zaključil drugi gospodinjski tečaj, ki ga je deželni odbor priredil na prošnjo poslanca Jakliča v Dobrepotljah. Trajal je tečaj od 19. februarja do 11. aprila t. l. Gojenk je imel tečaj 22, udeležili sta se tečaja pa tudi gospici učiteljici Julka Jaklič in

pa Minka Odlasek. Voditeljica tečaja je bila g. E. Peče. — Uspeh tega tečaja je naravnost izborn, kar nam je pričal obed, razstava ročnih del in pa javna izkušnja. Skoraj bi človek ne verjel, da je mogoče toliko doseči v dveh mesecih pouka. Z nekakim nezaučnim smo pričakovali izkušnje. Ob pol 3. uri popoldne pa zavzame gospod dež. glavar mesto nadzornika ter odredi, kako se bode izpraševalo. Prva nastopi učiteljica voditeljica. Izpraševati je morala računstvo, nauk o živilih, jedilne listke. Takoj se je videlo, da je kos svoji nalogi, ker gojenke se odgovarjale razumno, gladko — izkazale in rešile so čast sebi in nji. Nato dobi nalogo izpraševanja gosp. doktor Raznožnik iz Vel. Lašč. In kako presenečenje! Zdravilstvo — težak predmet! Mah na mah so padala vprašanja in enako odgovori. Gosp. deželni glavar posega vmes, kliče učenke k odgovoru sam — uspeh enak. Po tem presenečenju mora izpraševati g. sadjarski nadzornik Humek. In kdo bi si mislil! Dekleta so učitelju odgovarjala o sadjereji in vrtnarstvu tako, kakor bi bile absolvirale kako sadjarske šole in ne poslušale samo pet ali šest predavanj. Dekleta so pokazala, da je g. Humek izborna učiteljska moč. Vsa čast mu. No, končno pride na vrsto še živinoreja, prešičjereja in mlekarstvo. To je poučeval gospod Kristof živinorejski inštruktor. In kaj naj rečemo o tem? Deželni odbor ima pač srečo v nastavljanju učiteljev in predavateljev. Toliko pametnega in praktičnega so se priučile gojenke tudi v tem predmetu, da se je čuditi.

Po izkušnji so dekleta zapele slovensko himno, nakar je imel gosp. deželni glavar lep nagovor na gojenke. Povzel je za besedo tudi domači gosp. nadzupnik, ki se je visokorodnemu gospodu deželnemu glavarju pl. Šukljeju zahvalil za veliko naklonjenost do Dobrepotljcev, zahvalil se je dalje gosp. poslancu in nadučitelju Jakliču, ki bi za svoje ljudstvo tudi srce dal, zahvalil se gosp. voditeljici, učiteljicam, vsemu učiteljskemu zboru, vsem gostom, posebno pa je pozival gojenke, da naj svoje znanje spremene v dejanja.

Sledila je nato cesarska himna, nakar so se razdelila izpričevala. Prav posebno se zahvalo pa smo si dolžni prebлагorodnej in milostljivi gospej dr. Šusteršičevi, ki nas je počastila s svo-

LISTEK.

R. L.:

Vihar.

Študentovska zgodba iz naših dni.

(Dalje.)

Ignacij Potokar je bil še vedno doma in nič ni kazalo, da misli odriniti. Molčal je kakor prejšnje čase, in ker ga nihče ni nič prašal, ni tudi odgovarjal. Včasih se je pomenil kaj s stricem Matvezem, med tednom je slonel ob oknu in strmел v deževni dan, ali pa čital in premišljeval, karkoli je dobil. Ob nedeljah pa je hodil k prvi maši v Šempas in se preskrbel s tobakom za ves teden, kajti v Vitovljah so prodajali samo tistega po štiri za pipo . . . Včasih je vzel gosli v roke in kaj zaigral, a kmalu jih je zopet obesil na zid, ker niso hotele več melodije tako od srca kakor prejšnje čase. Tako so šli jesenski dnevi in tedni. Polagoma se je umirilo njegovo srce, sred enakomernega jesenskega vremena in kmečkoga življenja brez žalosti in brez veselja se je začel izgubljati sentimentalni, bolesten spomin na pretekle dni.

Nekoč po Vseh Svetih je dobil od Goloba prvo pismo. Dolgo je bilo in v njem so bile besede: »Vanitas vanitatum et omnia vanitas; praeter amare Oeum et illi soli servire. Ničemurnost

ničemurnosti in vse ničemurnost razen ljubiti Boga in samo njemu služiti! Vidíš, to je življenjska modrost! Dokler boš samo sebe iskal in svoj blagor — do tedaj ne boš srečen. Sicer uči današnja moderna filozofija drugače. Njej je višek modrosti malenkostni, ubogi »jaz«, pred katerim moli in pokleka v prah. Dandanes se smejejo in proglašajo za norce tiste, ki se žrtvujejo in ne hite za vsemi sladkostmi in strastmi življenja, ki še verujejo v lepše, višje cilje in zvezde, nego so v blatu in noči. Dandanes je Nietzsche alfa in omega izvoljene človeške družbe. Za vsem iztegni roko, kar požeje oči, čez krvaveča srca idi svojo pot, če treba, uničuj srečo in življenje drugim, da si le ti sam srečen in zadovoljen! Edamus et hibamus, cras enim moriemur! Jejmo in pijmo, jutri umrjemo! to je geslo modernih ljudi in Venus jim je prva svetnica. In konec, dragi? Ta je dušna in telesna mizerija. Od cveta do cveta, od sadu do sadu letajo duše — a pri nobenem ne dobe miru in sreče. — Zato nazaj k svetlim, daljnim ciljem, k za- tejevanju samega sebe, h krščanstvu, če hočeš najti samega sebe! Tomaž Kempčan naj ti bo knjiga, iz katere boš črpal silo in pogum za novo življenje, ki je nastopiš po teh časih, če Bog da! . . .

Vedno iznova je bral Ignacij Potokar te besede in skoraj iz glave jih je znal. In nekega dne je prebrskal vse

Mohorjeve knjige, kar jih je bilo pri bihi, in srečno dobil začrnelo in oguljeno knjigo Tomaža Kempčana. Začel jo je čitati dan na dan vse dolge deževne tedne. Namenil se je tudi, da odpiše Golobu, a odlašal je od tedna do tedna. Preveč ga je osvojilo mirno kmečko življenje in velika, nedosežna filozofija do tedaj nepoznanega mu asketa.

Vitovci so gledali študenta postrani. Niso mogli umeti, zakaj je ostal doma.

»Izpridi se, pohajač postane, ne kmet ne bo . . . Na stara leta ga bodo morali Potokarji rediti!« so govorili eni.

»Bogve, kaj čaka? . . . Morda se izpremislil in pojde v semenišče . . . Ali pa odroma kdaj na Dunaj, če že ne mara biti za gospoda. Izstudira se, vse visoke šole naredi in bogve kakšna imenitna glava še postane! Doma gotovo ne bo, Potokarjeva kri se ni še izpridila, odkar pametimo!« so modrovali drugi.

A nihče ni vedel gotovo, kaj bo iz študenta.

VII.

Iz trnovskega gozda vozijo Vitovci les.

Po francoski cesti, ki se vije kakor kača po Planini, škripa po izvoženih, razritih tirih pet vozov, težko naloženih z ogromnimi debli smrek, mecesnov in borov, ki jih je kupil bogati Polajnc za svoj žago. Pot je strma in slaba, voli

se upirajo nazaj in v stran, da se kadi od njih, vsa kolesa so zavorjena, močne cikle pušajo za sabo široke črne sledove po snegu, ki je bil zapadel tisto jutro.

»Sivec, Jelen . . . Lees . . . nooo! . . . kriče vzniki, da bi se razlegalo po vsej Planini, da ni skozinski pokrita s snegom, v katerem se ubije vsak glas.

Potokarjev voz je prvi. Mladi Potokar goni, stari pa stopa za vozom s Krivcem in se pogovarja z njim.

»Tako torej vaš študent ne pojde nikamor?« vprašuje Krivec.

Sam Bog vedi, kaj misli! Pol premoženja bi dal, da bi mi ne delal take sramote. Če že res noče v semenišče, naj vsaj kaj reče, kaj in kam bi rad; pomagali bi mu že še kaj, če ni drugače. A molči in molči, bukve prebira in premišljuje in bogve, kaksi so njegovi nameni! Križ in sitnost je z njim, in če bi bil vedel, da bo tak, nikoli bi ga ne bil dal v šole. Od Velike Device Marije ni še izpregovoril pet besed z drugimi . . .

»Tiste ženske so ga zmešale nema- ra . . . Od tistega inženirja . . .

»Vse je mogoče . . . A vendar ne verujem prav. Zakaj vedno je doma, nikamor ne hodi, nikomur ne piše in od nikogar ne dobiva pisem. Le enkrat mu je pisal Golob iz Oseka, ki je v semenišču.«

(Dalje.)

jim obiskom. Pokazala je nekemu inteligentnemu žensku najteži zdelo zanimanja in sodelovanja pri povzdigi slovenske kmetijske žene in gospodinje. Posebna čast ji gre tudi kot podpredsednici široko oznanega avstrijskega društva za povzdigo poljedelca. Dobrepoljci ji kličejo: Živele! Obiskal pa nas je ob tej priliki tudi g. deželni poslanec Košak iz Grosupljega, domači župan Jakob Prelesnik, nadučitelj I. Štrukelj, kaplan A. Orehek. Visoki deželni odbor, predvsem pa visokorodni deželni glavar gosp. pl. Šuklje si je s prireditvijo tega tečaja med Dobrepoljci zadobil časten spomin. Kronika dobrepoljske šole bode pričala zanamcem o deželnem glavarju, ki je razumeval ljudske potrebe in imel srce zanj.

Vstaja v Albaniji.

Bolgari in Albanci.

Iz Sofije se poroča, da se je vršilo nedavno v Cetinju posvetovanje makedonsko-bolgarskih četaških voditeljev. Ni znano, če so se dogovorili o skupnem nastopu, a toliko je gotovo, da so dali voditelji bolgarskih čet Albancem obvezne obljube. Bolgari so pozneje pripovedovali, da se Črnogorci javno bratijo z Albanci, da so Albanci dobro preskrbljeni z orožjem in strelivom in da hočejo tudi najdivjejši albanski rodovi doseči samoupravo Albanije.

Poraz Albancev.

Iz Soluna se poroča, da so bili albanski vstaši na celi črti poraženi.

Albanci napadli in usmrtili orožniško patruljo.

Osem moč močno orožniško patruljo so med Skadrom in Kastratjem napadli Albanci, orožnike razorožili in pobili.

Izjava črnogorskega kralja.

Črnogorski kralj Nikolaj je v soboto glede na albansko vstajo izjavil, da želi prijateljstvo s Turčijo, da obžaluje vstajo v Albaniji in da upa, da Turki kmalu pomirijo pobunjene kraje.

Kako se bore Albanci.

Turški vojaki, ki so se udeležili bojev z Albanci, pripovedujejo, da so Albanci tako strašno napadali, da ostanejo ti boji vsem v spominu celo življenja. Turki so mislili, da se bore z nahujskanimi volkovi, ko so se vrgli Albanci z gor nanje. Na kričanju so izpoznali svoje grozovite sovražnike. Kakor hitro so se pojavili, ravno tako hitro so s svojimi jatagani obglavili več sto Turkov in odsekane glave odnesli seboj. Videli so posamezne Albance, ki so odnesli po štiri odsekane turške glave seboj. Neki turški vojak je pripovedoval poln občudovanja albanske hrabrosti, da je videl albanskega vstaša, s petimi groznimi ranami, ko si jih je mašil z ilovico, da ne bi prehitro umrl in da je tak usmrtil še več turških vojakov, predno se je zgrudil sam mrtev na tla.

DRŽAVNOZBORSKO VOLIVNO GIBANJE.

Razbit kompromis med nemškimi kršč. socialci in svobodomiselnimi meščanskimi strankami.

Včeraj od 2. do 5. ure popoldne so se posvetovali na Dunaju zastopniki

kršč. socialcev in svobodomiselnih nemških meščanskih strank o kompromisu pri volitvah za državni zbor. »Korrespondenca Austria« objavlja o tem komunique, ki izjavlja, da se kompromis s posebnim oziranjem na razmere posameznih kronovin ni sklenil, pač pa se je izjavila soglasna želja, da postopajo nemške stranke kolikormogoče skupno, kjer pa to ne bi bilo mogoče, naj se izvede volivni boj v taki obliki, da ne bo omogočeno složno narodno delovanje v bodočem državnem zboru. Kakor se poroča, so zavzeli osobito nemški svobodomiselnici s Koroškega nasproti kompromisu odklonilno stališče. Kršč. socialni listi ne žalujejo, ker se je razbil kompromis. S stališča kršč. soc. stranke same kot take, se mora pa sploh obžalovati, da vlada taka prijaznost med krščanskimi socialci in nemškimi svobodomiselnici. Saj je bila nemška kršč. soc. stranka ustanovljena z namenom, da strmoglavi svobodomiselnost, kar se ji je tudi na cesarskem Dunaju posrečilo. Za kršč. soc. stranko je dobro, ker se je kompromis razbil. Kršč. soc. listi upajo, da je gotovo, da bo izvoljenih v bodoči državni zbor 83 krščansko-socialnih poslancev.

KHVEN ZADOVOLJEN Z DUNAJSKIMI POGAJANJI.

Ko se je vrnil Khuen z Dunaja v Budimpešto, ga je čakalo na kolodvoru veliko časnikaarjev. Khuen se je obrnil proti njim in jim zaklical: »Izdajalci domovine so se vrnili. Ne bojte se, prinesli smo nazaj celih 100 odstotkov.« Podrobnosti jim pa ni hotel povedati, marveč je rekel: »Pogajali smo se, po Veliki noči se bomo zopet pogajali. Vse je v redu.«

PONEVERJENJA V FRANOSKEM ZUNANJEM MINISTRSTVU.

Zaradi poneverjenj je predsednik Fallières na predlog zunanjega ministra Cruppija podpisal dekret, ki odstavlja direktorja Hamona, katerega so nato aretirali. V zunanjem ministrstvu so tudi razmotrivali vprašanje, če ni prejšnji zunanji minister Pichon dolžan, da povrne po defraudacijah Hamona povzročeno škodo državi, ker je podpisal Hamonu in bianco naročilo za velike dobave. Hamon je vodil administrativne in finančne posle zunanjega ministrstva. Ker mu je Pichon popolnoma zaupal je gospodaril z budgetom zunanjega ministrstva, ki znaša na leto 20 milijonov, v korist svojega žepa. Izplačati si je pustil fingirane in zvišane doklade. Pustil je podpisavati pohotnice in bianco. Tudi pri zgradbi dunajskega poslaništva je goljufal. Poneverjena vsota še ni znana.

NEMIRI VINIČARJEV NA FRANOSKEM.

Iz Reimsa se poroča, da je več tisoč viničarjev prodrlo vojaški kordon. Viničarji so opleni in zažgali kleti dveh hiš. V Epernyu so pa viničarji opleni več tvornice šampanjca. Zaradi nemirov viničarjev je odstopilo več občinskih svetov. V Dameryju so na občinski hiši razvili rdečo zastavo. V Ventenilu so razdajali viničarji ponoči neko vinsko klet. Več tisoč viničarjev je odrinilo proti Epernyu. Proti viničarjem so odposlali vojake. Bilo je več spopadov med vojaki in viničarji. Ranjenih je bilo več viničarjev. Stališče

poslancev, a tudi kontrolirati one, katerim so poverili mandat upravljati javno premoženje.

Večino podatkov posnel sem po izvirni knjigi: »Prof. Dr. Praussnitz, Lehrbuch der Hygiene« in toplo priporočam to knjigo, če se kdo zanima za higijeno. Marsikaj bo našel, kar ga bo podučilo.

I. Kopališča.

Dihanje skozi kožo in potenje je tako važno za pravilno delovanje naše kožne površine, da se že samoobsebi razume veliki pomen značnosti. Že v starih časih so to dejstvo uvaževali. To nam pričajo razni verski in državni predpisi za uporabo kopelj in umivanja sploh. Dandanes so javna kopališča eden najvažnejših zdravstvenih naprav. Na Nemškem imajo po vsej državi razširjeno društvo za napravo ljudskih kopelj, ki v dejanju in z besedo neumorno deluje za uresničenje svojega gesla: »Vsakemu eno kopelj na teden.«

Uredba javnih kopališč je različna. V orientu je potna kopelj (Schwitzbad) v navadi, ker je tam mnogo vročih vrelcev, v naših krajih se je pa udomačila cena in praktična pršna kopelj (Brausebad). Da se neguje ob vsakem letnem času tudi šport plavanja, se skoraj v vsakem večjem modernem mestu zgradijo veliki pokriti baseni; priporočati je pa le tam, kjer je mogoče dobivati od kake bližnje parne centrale dovolj vode in gorkote, drugače provzročujejo preveč stroškov. V

novoga Montsovega kabineta je zaradi dogodkov v Champagnu jako omajano.

TOŽBA GOSPODA LUKE.

(Prosto po Prešernu)

Klel Jelenec je učitelj
slednji dan barabsko »Jutro«
te besede je govoril
v svoji jezi vsako jutro:

»O volitve, čas presneti,
da bi več ne prišel v drugo,
med učiteljske petice
»Jutro« si poslal, to kugo,
ki mošnjico je rejeno
djalo čisto nam na suho.
Marsikdo se bode praskal,
gledajo ljudje že čudno,
malo penozov poslali,
dost' bodo nam naukov.
Tega več ne bom prenesel,
to je preveliko hudo.

Oj to »Jutro«, list presneti,
da bi več ne prišel v drugo.
Sem obesil zavolj njega
davno pamet že na kljuko.
Treba poiskati bode
oslov več s prižgano lučjo,
da odšteli bi denarje,
da popravim spet zamudo.
Tega pa ne bom dočkal,
to je res največje hudo.

O volitve, čas presneti,
da bi več ne prišel v drugo!
S' pobral nam dokaj dragih,
ž njimi tudi mojo ljubo:
staro stranko liberalno,
stranko staro in nemškuto,
od katere jaz dobil bi
penozov za našo sušo.
Zdaj pa prazne bodo kase,
oh, to je veliko hudo!

Dnevne novice.

+ **Deželna banka.** Pripravljalna dela za deželno banko je poveril deželni odbor Gjuri Rašici, ravnatelju »Zadružne zveze«. Deželna banka začne poslovati s 1. julijem t. l.

+ **Iz deželnega odbora.** Imenovan je za stavbenega risarja gosp. Ivan Zupan.

+ **Protialkoholni shod učiteljstva** se je obnesel nad pričakovanje dobro. Udeležnikov je bilo krog 60; med njimi oba učiteljska poslanca, gg. Jaklič in Ravnihar. Referati so bili naravnost izborni. Referentje in poslušavci so pokazali mnogo zdravega idealizma in praktičnega umevanja potreb našega ljudstva. Natančnejše poročilo priobčimo.

+ **Česa je kriv dr. Šusteršič.** Zadržana številka narodno naprednega dijaštva piše takole: »Praško dijaštvo v pomanjkanju. Kljub oklicem v vseh listih, in nebroj prošnjam, ki so se zadnji čas razposlale, je podporno društvo prejelo le 129 K, prejšnji mesec 200 K in bilo vsled tega prisiljeno, dijakom znižati podporo za 15%, ker razdeli mesečno povprečno 600 K. Rezervni fond bo torej vsak čas izčrpan. Kje leži vzrok tej duševni krizi? Že zadnjič smo omenili, da podpira praško dijaštvo najbolj tujina (Čehi). Letos so izostale podpore od strani Čehov in to vsled slavnega Šusteršiča. Češki listi pišejo običajno: Slovinci, slovinski po-

slanci, in tako moramo biti tudi mi hvaležni slov kler kalcem. Slov. listi, kalci sami seve bojkotirajo praško dijaštvo in blagohotno posredujejo pri raznih zavodih, ki bi sicer prispevali. Ne razumemo pa, čemu je tudi slov. napredna javnost zapustila praško podporno društvo! Imenitno! Praško dijaško podporno društvo ne dobiva toliko prispevkov kakor prejšnja leta in v njegovi blagajni vlada suša in seveda vsega tega je kriv dr. Šusteršič. Kakor kaže, so praški radikalni dijakci hodili v šolo k ljubljanskim liberalcem, ki tudi vse zlo na svetu na dr. Šusteršiča vale, četudi na drugi strani trdijo, da dr. Šusteršič v slovenski javnosti nič ne pomeni. Mi pa radikalnim dijakom drage volje povemo, zakaj je letos manj prispevkov v podporni blagajni; zato, ker vlada tudi v žepih narodne napredne stranke v Ljubljani velika suša. Ljudje stiskajo žepe zato, ker računajo s tem, da bo treba luknjo »Glavne posojilnice« mašiti. To bi tako brihtni fantje, kakor so radikalni dijakci, lahko vedeli.

+ **Skupina Jugoslovanske Strojne Zveze v Litiji** je priredila včeraj zvečer predavanje. Predaval je Jos. Goštinčar o bolniških blagajnah in zavarovalnici proti neugodam. Ob tej priliki se je pokazalo, da glede uprave bolniške blagajne v predilnici ni vse tako kakor bi moralo biti. Delavstvo nima nobenega vpliva na upravo kljub temu, da mu zakon odkazuje dvetretjinski zastop. O tem bo treba govoriti resno. Poslušalcev je bila polna soba. Sestanek je vodil g. Bric.

+ **»Večni fid«** me imenuje glasilo slovenske inteligence, zato, ker sem dolgo let študiral v tujini. Jaz sem v desetih letih svojega študiranja na visjih šolah dovršil dvoje fakultet in naredil dva doktorata in to vkljub temu, da sem radi slabega zdravja moral večkrat pretrgati učenje in da sem se moral večinoma sam vzdrževati. Naj bi pogledal nekoliko bližje in našel bi ljudi, ki so študirali, da morda sami ne vedo koliko let, pa niso naredili niti enega izpita. Sicer se pa na polje robatih osebnosti ne bom spuščal, tudi če se gre za mojo osebo, ne, ker moj čas je predragocen, da bi ga tratil za take malenkosti. — Dr. Leopold Lénard.

+ **Ali je Kunej še revizor pri Celjski zvezi?** Kakih sredstev se poslužujejo liberalci, da pri svojih Zvezah obdržijo zadrage, kaže sledeči slučaj: Neka koroška posojilnica je sklenila izstopiti iz celjske liberalne Zadružne zveze. Kot odgovor na svojo odpoved je dobila od revizorja Celjske zveze, Antona Kuneja, dopis, v katerem ta preti, da bo načelstvo naznanil sodišču, da bodo posamezni člani načelstva zaprti zaradi ponarejanja bilanc itd., ako ostane zadruga pri svoji odpovedi. Isti revizor je nekaj časa pred to grožnjo revidiral dotično posojilnico, a napravil je na sodišče poročilo, da je našel vse v najlepšem redu. Ali je revizor sodišče nalagal, ali pa je neopravičeno grozil načelstvu. Eno, kakor drugo je kaznjivo in bi moral biti Kunej zaradi tega izbrisan iz imenika revizorjev. Vprašamo Zadružno zvezo v Celju, če je zaradi tega uvedla proti Kuneju disciplinarno postopanje in kaj je ukrenila? Slučaj ji je namreč dobro znan.

Ljudstvu v poduk.

Zdravstvene dolžnosti mestnih občin. (Piše dr. V. Gregorič.)

Zdravstvo v mestih.

Zahteve, katere se stavljajo danes na avtonomne oblasti, so večinoma zdravstvene zahteve, in to popolnoma upravičeno. Zdravje je najdražji zaklad na svetu; storiti mora posameznik vse, da si ga ohrani, storiti morajo pa tudi javne oblasti vse, da odstranijo nevarnosti, ki prete zdravju prebivalstva, sosebno če so primorani kakor v mestih živeti v večjih skupinah. S primernimi navodili, s pospeševanjem vseh za ohranitev zdravja potrebnih uredb izpolnjuje občinski svet velik del svoje naloge. Da se pa ta namen doseže, ne zadostuje samo poročilo dotičnega strokovnjaka, ampak tudi posamezni člani javnega zastopa, kateri končno odločujejo, morajo popolnoma razumeti dotični referat in ga presojati, da si zamorejo ustvariti lastno samostojno mnenje. Tako razumevanje je pa le mogoče, če se člani javnega zastopa poudče o najvažnejših higijeničnih vprašanjih občine ali dežele, ne da bi za to bilo treba posebnega strokovnega znanja. Specijelna pojasnila lahko daje dotični strokovni referent. Toda ne samo izvoljeni zastopniki so poklicani baviti se s temi vprašanji, tudi prebivalstvo mora biti v teh vprašanjih popolnoma orientirano, da zamore slediti razpravam in podpirati svoje

sredi stoji kopelj v kadeh, ki je sicer dražji vsled večjih instalacijskih stroškov, vendar je iz raznih razlogov marsikateremu najbolj prikladna oblika.

Pršna kopelj. V javnih kopališčih je posamezna pršna kopelj napravljena tako, da loči prostor za obleko in pa pršni prostor samo zagrinja. Dotični prostor zahteva širjavo 0,8 do 1,4 m in dolgost 2,00 do 2,5 m. Pršne kopelji so tudi urejene za večje skupine, množina in temperatura vode se za vse pršne naprave v dotičnem skupnem prostoru iz ene centrale regulira. Da se noge izdatno osnažijo, je pod vsako pršno odprtino zadostno velika posoda s posebnim odtokom, ker ni ravno prijetno, če se umazana voda skupno steka in stoji kopajoči v tej umazani vodi.

Voda ne sme imeti nad 0,5 atmosfer pritiska. Večji pritisk je neprijeten za kožo, manjši pritisk pa ne občuti koža in se posamezni curki ne ločijo. Visočina pršne odprtine naj bo 2,00 do 2,40, in curki ne smejo padati vertikalno iz odprtine; priporočati je izstop curka nagnjen 20 do 30 stopinj. Voda se ne sme nad 50 stopinj ogreti, kajti večkrat se je že pripetilo, da se je kopajoči vsled nepredvidnega ravnanja z ventilom poparil, če je imela voda višjo temperaturo. Ločilne stene posameznih celic ne smejo segati do tal, da se tla lahko snažijo in more zrak cirkulirati. Za ločilne stene se sedaj skoraj izključno rabi beli glazirani kamen

(weiß glasierter Formstein). Napravi se lahko zelo tenka stena in je tudi desinficiranje in snajenje brez težav izpeljivo. Pršna kopelj ima ta prednost, da pride vedno sveža voda s kožo v dotiko.

Cena naprava in uprava pršnih kopelj omogoči tudi oddajo kopelji za primerno nizko ceno.

Banje v javnih kopališčih morajo biti iz takega materiala, da je mogoče vso banjo popolnoma po vsaki kopelji osnažiti. Dotok vode naj bo prost nad banjo, odtok se pa zapre v banji sami.

Normalna kopalna sobica ima 2,5 in 3,00 m v primeru, višočine 3,00 m. Iz higijeničnega stališča so najbolj priporočljive banje brez vsakih stikov, narejene iz enega kosa; banje iz fayence so sicer veliko dražje, a so trajne in snažne. Popravliti ni treba nobenih.

Kopališča za plavanje. Kako prijetna je ta naprava, ve samo tisti, ki jo je užival ob vsakem letnem času. Sicer je zgradba in vzdrževanje precej drago, toda za večja mesta v zdravstvenem oziru velikega pomena. Dimenzija se računa na 1000 prebivalcev 2 m². Manjši ko 70 m² nimajo pomena. Loči se v prostor za plavače in neplavače. Voda se mora če ne vsaki dan, vsaj dvakrat na teden prenoviti, stene in tla temeljito osnažiti. Voda teče neprestano, da se vsaj ena tridesetinka vsebine basina na uro prenovi. Snaženje ne sme ovirati prome a. Zaradi tega mora biti naprava za izpraznjenje taka, da odteče voda v eni do

+ **Knjeginja Elizabeta Windisch-graetz** je došla s svojimi otroci v Miramar.

× **Ustanovitev c. kr. deželnega kulturnega sveta koroškega z napadom predsednika na Slovence.** Za predsednika novoustanovljenemu c. kr. deželnemu kulturnemu svetu koroškemu je bil izvoljen deželni odbornik Hönlinger. V pozdravnem govoru je sicer zatrjeval, da bo svojo nalogo izvrševal čisto nepristransko, a takoj je pristavil, da bo z vso odločnostjo nasprotoval vsem stremiljenjem k ločitvi, ki bi se utegnila pojaviti iz političnih ali narodnih razlogov, in da bo varoval enotnost deželnega kulturnega sveta in Predsednik deželnega kulturnega sveta smatra to institucijo kot novo sredstvo za germanizacijo. Ravno Nemci so pa na Češkem dosegli delitev deženega kulturnega sveta v dve samostojni sekciji: v nemško in češko, in tako mora biti tudi na Koroškem. Kar je pravično na Češkem, mora biti pravično tudi na Koroškem. Zato pa obsojamo nastop Hönlingerjev kot skrajno neaktiven, ki nam ne obeta nič dobrega za deželno kulturo koroško.

— **Odlikovanje poveljnika c. in kr. mornarice.** Cesar je odlikoval poveljnika mornarice grofa Montecuccolija z redom zlatega runa.

— **Smrtna kosa.** Pokopali so danes na Viču posestnika Lavrencija Oblaka, brata tukajšnjega g. župana, ki je dolgo vrsto let prav vestno izvrševal službo občinskega sluga.

— **Vič—Glance.** Tukajšnja podružnica Slovenske Straže je na cvetno nedeljo pokazala, da se zaveda svoje naloge. Pokazala je, s čim je treba delati ne samo za obrambo obmejnih, ampak za blagor vseh rodni bratov, namreč z živahno agitacijo za abstinenčno in trezno življenje med vsemi Slovenci. Za to rodoljubno delo nas navdušiti je bil namen nedeljske predstave — prve protialkoholne igre, ki se je uprizorila na slovenskem odru. Za uvod igre nam je g. župnik Kalan v kratkem, jedrnatem, deloma šaljivem govoru podal štiri vzroke, ki naj nas vnamejo za abstinenčno, namreč iz gospodarskega, narodnega, resnično izobraževalnega in katoliškega stališča. Za njim je pa nastopil mal junak abstinent, učenec ljudske šole Al. Čatar ter je iz ravnokar izišlega protialkoholnega katekizma opisal nesrečno delovanje alkohola s pesmico: Jaz pa nekaj vem . . . Vsi smo nato silno radovedni pričakovali igre, radovedni kako bo izpadla, kako učinkovala. Natančnejša kritika o igri: »Brez žrtev ni zmage« bo mogoče še prišla iz spretnjšega peresa. Mi jo cenimo in sodimo samo toliko, kolikor smo spoznali iz vtisa, katerega je napravila na mnogoštevilno navzoče občinstvo. Iz tega soditi lahko rečemo, da se je delo pisatelju popolnoma posrečilo. V prvem dejanju nam živo predstavlja ostudno, brezsrčno popivanje po gostilnah, v drugem pade vsled alkoholu vdanega moža in sina prva žrtev, dobra žena, v tretjem v isti hiši

druga žrtev samomor alkoholista sina in tretja prodaja posestva. V zadnjem dejanju pa nam podaja pisatelj blagodejen vpliv dobre vzgoje otrok na podlagi abstinence. Solze, ki so se zasvetile pri posameznih prizorih v očeh ne samo navzočih žena, ampak tudi mož, so pričale, kako živo je segel pisatelj v družinsko življenje, ki se prevečkrat dogaja kaj enakega med Slovenci. Igra ne bo brez trajnih dobrih učinkov. Po sodbi kritikov bo treba le še nekaj spopolniti pri posameznih prizorih in igrati se bo priljubila in vdomečila na naših odrih v veliko korist in prosper pretrebnega abstinenčnega gibanja. — Ker je premijera nove narodne igre »Brez žrtev« — ni zmage« nad vse pričakovane dobro uspela, in ker veliko občinstva ni moglo dobiti več prostora, ker se je igralo pred razprodano hišo, se na splošno željo sl. občinstva ponovi predstava na **belo nedeljo ob 7. uri zvečer**. Vabimo zlasti okoličane in prijatelje slovenske drame, naj ne zamude ogledati reprizo te krasne igre, ki je ob prvi vpriporitvi dosegla popoln uspeh v vsakem oziru.

— **Slovenca povozil vlak v Ameriki.** Iz Clevelanda poročajo, da je dne 23. marca povozil vlak Pennsylvanije železnice črevljara Josipa Udir. Bil je star Clevelandčan. Truplo na železniškem tiru je bilo tako razmesarjeno, da bi je skoro ne spoznali, da se roke niso držale trupla. Star je bil 45 let.

— **Slovenka umrla v Ameriki.** V petek, dne 24. marca, je umrla v Newburgu Marija Suln, doma iz fare Skočijan na Dolenjskem. Bolehala je skoro eno leto za jetiko. Zapušča moža in otroke, izmed katerih je najmlajši star šele 14 dni. Stara je bila 42 let.

— **Nove Havana - smodke.** Ob Veliki noči se izroče prometu nove luksussmodke namesto opuščenih importiranih Havana - smodk splošnega tarifa ki niso več priljubljene. Nove havanke se nazivajo »Ideales«, »Victorias«, »Entreactos«, »Imperatores«, »Aromaticos« in »Graciosas«.

— **Povišanje cene sladkorju.** Lastniki tvornic sladkorja so sklenili, da povišajo cene sladkorju za 50 v pri 100 kilogramih.

Ljubljanske novice.

Ij **Včerajšnji volilni sestanek S. L. S. v »Ljudskem domu«.** Došlo je toliko volkcev, da je bila prostorna dvorana popolnoma polna in so mnogi volivci morali stati na hodniku. Poročal je deželni odbornik dr. Evgen Lampe, ki je v dveurnem govoru in ob splošnem pritjevanju izbornu pobijal izvajanja govornikov na liberalnih oštarijskih shodih. Njegov vsestransko temeljiti odgovor priobčimo po stenografičnem zapisniku. Navdušenje volivcev je bilo veliko vse se je zavedalo, da je ta shod bil boljše obiskani kot vsi liberalni shodi tekom štirinajstih dni in da je v pojasnitve položaja mnogo koristil. Kdor je videl ta shod in ga primerjal z liberalnimi oštarijskimi shodi, si je lahko

naredil pametno sodbo, da je S. L. S. imela prav, ko je sklenila, da se na oštarijske shode ne podaja in kako smešno je pisanje nasprotnikov, da v celem mestu ne dobimo lokala za kako zborovanje. Iz vseh krajev so prišle ponudbe naj bi v raznih gostilnah priredili shode, pa so celo pametni gostilničarji sami nam potrdili, da je naše stališče pravo. In ker vsi pametni ljudje nam prav dajo, iz liberalcev se pa norčujejo, to seve boli liberalne mazarje. Poleg tega jih kolnejo tudi gostilničarji, ker so jim s svojimi neslanostmi prepodili mnogo gostov. Je res težava za liberalce. Našim četam vsak dan raste sveto prepričanje, da se bore za pravično stvar, svoje backe pa liberalci morajo mazati vsako jutro in vsak večer samo z lažmi. Laž pa ima kratke noge!

Ij **Danes zvečer v »Rokodelski Domu«.** Danes zvečer ob pol osmi uri poroča na volivnem sestanku S. L. S. v »Rokodelskem Domu« **deželni odbornik g. dr. Ivan Zajec**. Vabimo volilce in volilke, da prihite poslušati zanimiva izvajanja, ki bodo odkrila resnico in poštene namene S. L. S.!

Ij **Volivne legitimacije in kuverte bo deželna vlada pričela razpošiljati od jutri naprej.** Volilci naj vse skrbno spravijo, da dobe tudi glasovnice.

Ij **Predavanje S. K. S. Z.** V torek zvečer je predaval v »Ljudskem domu« poslanec Jožef Gostinčar o pomenu tiska in časopisja. Poudarjal je zlasti v svojem predavanju, kako velika je razlika med dobrim in slabim časopisjem, kako zastrupila slabo časopisje ljudsko dušo. Svoboda, ki je geslo slabega časopisja, je dala moč kapitalizmu nad nižjimi sloji, proti kateremu je uspešen boj samo na podlagi krščanskih načel. Ne moremo pa samo obsojati nasprotnega časopisja z gospodarskega stališča, temveč tudi s povsem drugega stališča. Po načelu svobode razširja slabo časopisje med svet nemoralnosti, svinjarije in zastruplja tako zlasti mladino, naraščaj človeške družbe, ki je seveda najbolj pristopna zaradi svoje nerazsodnosti in vročerkovitosti raznim ponujanim slastem. In po tem potu se vodijo polagoma narodi v propast. Zatorej boj takemu časopisju! Tudi na Slovenskem v Ljubljani, imamo pornografično barvane liste. Dolžnost vsakogar je, da deluje z vsemi silami proti, ako hočemo ohraniti naš narod krepak in zdrav. Podpirajmo pa dobro časopisje! Govornik je prepletel svoje predavanje z zanimivimi primeri ter je žel ob koncu živahno odobravanje. — Z torkovim predavanjem se je zaključila zimska sezona predavanj v »Ljudskem domu«.

Ij **Društvo slovenskih učiteljc in deželni odbor.** »Društvo slovenskih učiteljc« je imelo danes dopoldne svoj občni zbor. Ne bomo poročali o poslovanju tega društva, ker naš list ni odprt nobenemu liberalnemu društvu, kajti kot tako se je društvo popolnoma izkazalo v svojem tiskanem letnem poročilu. V tem poročilu se piše pod naslovom »Društvene vesti« sledeče z ozirom na gospodinski tečaj, ki ga je priredilo to društvo lani avgusta meseca v »Mladiki«: »Vse korporacije (na katere se je društvo obrnilo za podporo za tečaj), izvemši c. kr. ministrstvo, katerega odločitve se nimamo v rokah, našim prošnjam niso ugodile — tudi veleslavni deželni odbor kranjski ne, dasi je v minullem zasedanju preliminar 5000 K za gospodinske tečaje. Kdaj vremena Kranjem bodo se zjasnila? S hvaležnim zadoščenjem pa se društvo slovenskih učiteljc spominja veledušnosti upravnega odbora »Mladike« in s tem slovenskega občinstva, podpirajočega ta prevažni zavod, ki je našemu društvu za prireditve tega tečaja brezplačno prepustil vse potrebne prostore. S to zahvalo pa obenem pozivljamo vse koleginje po mestih in deželi, da je naša dolžnost, vsepovsodi priporočati »Mladiko« (!) in opozarjati širše sloje na važnost tega zavoda v vzgojo naših narodnih hčer. Ista prijetna dolžnost nas veže do blag. gg. dr. med. M. Ruša in A. Ribnikarja (!), ki sta veledušno žrtvovala svoj dragi čas za naša, gori omenjena predavanja istotako brezplačno! Udani zahvali pridružujemo našo prošnjo za njiju nadaljno blagonaklonjenost napram našemu društvu.« — Tako torej? Deželni odbor prireja gospodinske tečaje z velikimi uspehi po deželi in posamezni tečaji ne veljajo 1800 K, kakor so bili proračunani stroški za gospodinski tečaj učiteljc v »Mladiki«. Učiteljc naj bi se udeleževale gospodinskih tečajev po deželi, veliko bi se naučile, spoznale bi kaj potreba našemu ljudstvu, ne pa zabavljale in govorile o stvarih, o katerih, kakor se kaže, ničesar ne razumejo. Značilno je zanje tudi to, da si puste predavati od tržnega nadzornika

Ribnikarja, ki sam nima potrebnih izpitolov za svoje uradovanje. Deželni odbor zna gospodariti tudi z denarjem pri gospodinskih tečajih in je tudi prav storil, da za omenjeni tečaj ni ničesar dal. Da je imel prav, dokazuje to, da tudi ministrstvo za javna dela, trg, in obrtna zbornica in c. kr. kmetijska družba niso ničesar dale, ker so vedele te korporacije, kolikega pomena so Ribnikarjevi tečaji. Z ozirom na vse to je na današnjem občnem zboru učiteljica gđ. M. Odlaskova v imenu članic »Slomškove zveze« protestirala proti takemu postopanju društva ter izjavila, da izstopajo iz »Društva slovenskih učiteljc« vse članice »Slomškove zveze«. Opozarjala je pri tem na podeželske gospodinske tečaje, ki jih prireja deželni odbor po deželi, ter poročala o gospodinskem tečaju v Dobropoljah, ki se ga je sama udeležila. Poudarjala je, kolike važnosti so ti tečaji za naše ljudstvo ter zavračala prikrite napade na deželni odbor. Korak članic »Slomškove zveze« pa je tudi tembolj utemeljen, ker je društveni odbor daroval Ciril in Metodovi družbi v preteklem letu 200 kron, ne da bi se pri tem spomnil niti z enim vinarjem naše »Slovenske Straže«, da bi vsaj tako izkušal obvarovati nekoliko nepristranost. Krščansko misleče učiteljice pa imajo dovolj zaslonbe v »Slomškovi zvezi« ter jim ni treba poslušati nobenih liberalnih fraz. Mi samo čestitamo članicam »Slomškove zveze«, da so storile ta korak!

Ij **Baharije časopisja starih magistratovcev.** Liberalno časopisje se bahi, kako napredna, to se pravi naprednjakom naklonjena je večina ljubljanskih volivcev. Prerokuje nam celo, da nas utegne še manj biti, kot Nemcev, dasiravno v skoro isti sapi zatrjuje, da je Nemcev brezpomembno število v Ljubljani. Če so naši nasprotniki tako gotovi svoje stvari, potem pač lahko ostanejo mirni in jim ni treba oblažiti vseh zakotnih oštarij, koder si ljudje, ki niso komandirani za »burna pritrjevanja«, le norca iz njih brijejo. Ampak stvar je v resnici taka: **stari magistratovci vedno bolj in bolj uvidevajo, kako naglo in močno se njihove vrste krčijo.** Dokaz temu so naši shodi in shodišč liberalcev. Te dni so imeli en tak shodišč, na katerem je otvoritelj bolestno povdaril in obžaloval, da so se kljub 50 razposlanim dopisnicam odzvali samo štirje vabljeni. »Jutro« se tudi vjeda nad našimi zavednimi agitatoricami in hujška, da se naj pomečejo na cesto. Kaj pa bi liberalci rekli, ko bi se njih agitatorici, neki vele-narodni dami z Resljeve ceste, kaj takega pripetilo? Ta dama ne nadleguje samo žene-volivke na cesti in trgu z njenimi liberalnimi frazami, tudi hiše baje oblezuje, na liberalnih shodiščih pa izvršuje nalogo kontrolorja, da ne bi bil kak »klerikalec« preblizo. Patent liberalne samovlade je ob veljavo, stari magistratovci postali so brezpomembni in njih razsajanje se nam zdi prav neumestno, kajti več neumnosti bodo sedaj z njihovimi napadi na našo S. L. S. napravili, tem žalostnejši bode njih položaj po padcu. Surovi pa naj le bodo, tudi lažejo in obrekujejo naj, naj ljudstvo enkrat temeljito spozna njih značaj. Kdor je surov, ta nima srca, in kdor nima srca, ta ni sposoben za ljudskega zastopnika! Sploh pa je bilo vedno tako. Kadar se je liberalne časopisje naprej hvalilo s svojimi »zmagami«, takrat so bili liberalci vedno po notah tepeni!

Ij **Sram jih bilo!** Liberalci so bili vedno tisti, ki so delavske sloje zaničevali v dno duše. Tudi pri volitvah si to svojo »ljubezen« do delavskih slojev težko duše, časih pa jim ta »ljubezen« izbruhne — s psovskami. Tako psujejo delavske kandidate posebno z analabeti in se lažejo, da se kar kad i Take psovke upa rabiti stranka, ki je imela skoro ves čas svojega gospodarstva na magistratu do svojega konca za občinskega svenika prvega razreda onega glavnih analabetov Elijo Predoviča in mu je poverila celo — nadzorstvo »Glavne posojilnice«! Če bodo liberalci napadali naše kandidate, vzamemo mi na rešeto njihove in videli bomo, kako bodo ljudje gledali n. pr. Babnika, ki je tako žalostno slovo moral vzeti od gasilnega društva, dalje trnovsko smolo, ki zaničuje obleko delovodij in je srečen le pod cilindrom na biks, veterancem je pa napravil, da nakrat v njihovem »varžetu« ni bilo »niks itd. Zato za sedaj pravimo samo: Sram bilo liberalne psovkarje! Ogledajo naj si svoje kandidate in prepričani naj bodo, da s svojimi psovskami ne na Kre-garja, ne na Štefeta nikogar ne prepričajo, da bi bilo za mesto koristno, če bi se zopet nadaljevalo na magistratu staro kimanje. Da so jih ljudje do grla siti, je prav dobro povedal tisti ugledni obrtnik, ki je doslej volil vedno z li-

dveh urah, napolni se najdalje v petih do osmih urah in se lahko v to svr-ho porabi nočni čas. Zahteva, staviljena na ogrevalno centralo, je velika, kajti v tem kratkem času se mora voda, ki priteče iz vodnjaka, ogreti na najmanj 22 stopinj C. Računi so pokazali, da stane srednje vrste basin približno 350 m³ vsebine, če se ogreje v njem voda, okroglo 30 kron, dnevni izdatek za vsakournno premembo vode 20 kron, in če se voda vzame iz vodovoda in računa 10 h za m³ 35 kron. Seveda pride voda ceneje, če je dobava vode iz posebnega vodovoda še z drugimi sličnimi tehničnimi napravami v zvezi. V Ljubljani imamo veliko parno centralo v mestni elektrarni z izdatnim vodnjakom, in bi se gotovo dalo tako kopališče praktično zvezati s to parno centralo, kar je velikega gospodarskega pomena glede režije. Gorka voda, ki iz električne centrale sedaj popolnoma čista neporabna odteče, bi se dala prav lahko v posebnih ceveh v bližnjo kopališče napeljati.

Pri vsakem takem kopališču mora biti poseben prostor za prvotno osnaženje, preden se uporablja basini za plavanje in je vstop v basini le po pasiranju tega prostora mogoč. Neobhodno je potrebno, da so vsi prostori prijetno kurjeni. Neprijetna so za vsakega mrzla tla; da ni treba tla pokrivati s preprogami, ker vsakdanja menjava teh mokrih preprog veliko časa vzame in provzročuje tudi večje stroške, se napravijo v tleh votli prostori, pokriti z železno mrežico, skozi katero puhti gorki zrak; pasant ne čuti torej mrzla tla in mu ni treba obuvala.

V bolj razkošnih kopališčih je poseben prostor z višjo temperaturo, kjer le obiskovalcem razno telovadno orod-

je na razpolago, da se povzdigne prijetnost kopanja.

Stroški za kopališče znašajo od 150 do 200 K za m² zazidane ploščevine.

Če ima občina parno centralo na razpolago, se lahko združi z javnim kopališčem tudi parna palnica. Znana je nevarnost prenosa infekcijskih bolezni z umazanim perilom; treba je le misliti na grozno v ljudstvu razširjeno tuberkulozo, da se dokaže velikanski pomen pod javnim nadzorstvom stoječe parne centrale za pranje perila, kjer se kali infekcijskih bolezni v visoki temperaturi uničijo. Pri tej priliki naj omenim še eno važno potreščino. Veliki higijsni nedostatek pomeni dobava ledu iz mlak in stoječe umazane vode. Le redkokrat je mogoče dobivati iz čiste vode led, večinoma je led umazan. V novejšem času se zaradi tega gradijo tovarne za umeten led, ki je čist ko kristal. Ali bi ne bilo mogoče vse te štiri tehnične naprave, električno centralo, kopališče, parno palnico in tovarno za led združiti v eno centralno obratno napravo. V Ljubljani imamo veliko električno centralo. Izplačalo bi se gotovo misliti na to, če je mogoče združiti poleg električne centrale poprej navedene naprave, kar bi za Ljubljano pomenilo velikanski korak naprej na polju javnega zdravstva. Prostor poleg mestne elektrarne se ne more za privatne stavbe porabiti, ker bi te stavbe visoki dimniki nadlegovali. Prebivalstvo bi gotovo ta korak z zadovoljnostjo pozdravilo in gotovo tudi odobravalo investicijo v taka podjetja, katera se sama vzdržujejo. Vsekako bi bilo vredno to idejo premisliti, če je izpeljiva, ker Ljubljana, če ravno se lepo razvija, potrebuje neobhodno takih central.

beralci in ki je odklonil od liberalcev mu ponujeno kandidacijo z besedami: »Pametnega bi med vami itak povedati ne smel, ki mati pa ne maram.« In tako bo mislil vsak pameten Ljubljčan ter volil s — Slovensko Ljudsko Stranko!

Ij Kdo podpira »Jutro«? Kako so otemeljene vesti, da se fondi, ki jih je učiteljsvo v »Učiteljski iskarni« naložilo, suše, ker se morajo z njim pokriti »Jutrovi« vednobolj naraščajoči dolgi, dokazuje dejstvo, da zdaj liberalni učiteljski kolovodje v Ljubljani posameznim tvrdkam in hranilnicam pošiljajo prošnje, da prispevajo za »Učiteljski konvikt«, oziroma za »Jutro«, ki ta denar požira. Beračenje za prispevke »Konviktu« kaže, da imajo tisti prav, ki sodijo, da je »Učiteljska tiskarna« nujne pomoči potrebna. Ni dolgo, ko je upravni svet te tiskarne v »Jutru« izjavil, da fondi »Konvikta« in »Vdovskega zaklada« nesejo tiskarni ne vemo že koliko obresti, in tako hotel javnosti sugerirati, da se ti fondi množijo, zdaj pa za podpore prosjačijo za taiste fondel! Kje je tukaj logika? Logika je, namreč ta, da je pri liberalnih učiteljskih fondih in zavodih velika suša, ker tiskajo zastoj Ribnikarjeve in Reisnerjeve izbruhe.

Ij Protekcionizem med starimi magistratovci. Ribnikar se danes v »Jutru« postavlja, da ima izpite za tržno nadzorstvo in da zato ni res, da bi bil prišel na magistrat s Hribarjevo protekcijo. Ribnikar ima zelo kratek spomin. Ribnikar ima zdaj res izpit nekega kurza za živila, takrat pa, ko je za mesto tržnega nadzorstva, ki mu ga je Hribar za naprej zagotovil, kompetiral, ni tega imel in tudi, ko je mesto tržnega nadzornika že imel v žepu, ga ni imel, ampak ga je šel šele potem delat, ko mu je mesto bilo sigurno. Nasprotno pa je drugi kompetent že imel takrat, ko je kompetiral kurz in je bil torej bolj vsposobljen, zraven tega pa je bil še pripravljen pod zmernejšimi pogoji mesto tržnega nadzorstva nastopiti, toda Hribar je to mesto dal Ribnikarju, da bi imel političnega agitatorja na stroške ljubljanskih davkoplačevalcev. To je resnica o Ribnikarjevi »usposobljenosti«. Ribnikar danes v »Jutru« dela sam sebi korajžo, češ, da ne bo magistratne službe pustil, tudi če bi »klerikalci« dobili večino, še manj, če dobe samo manjšino, ampak bo še naprej »klerikalcem politične štrene mešal«. — To je pa veliko vprašanje, kdo bo mešal štrene. Ribnikar naj bo zagotovljen, da se bodo štrene na magistratu zelo zmešale in velika nevarnost je, da se med temi štrenami ne zadrge ravno gospod Ribnikar.

Ij V »Ljudski Dom« se je zaletel »Narod« češ, da je »neplačan«. »Ljudski Dom« pa stoji bolj na trdnem, kot »Narodni Dom«, za katerega so prosjačili pri vseh Slovencih potem je pa frakarija vanj zaprla pot ljudstvu, ga še dosedaj ni plačala, da si ga široko šopiri po njem in si ga pusti vzdrževati od »Mestne hranilnice«, t. j. od vseh davkoplačevalcev. Liberalna frakarija zna res samo kričati in živeti od drugih.

Ij Profesorju Reisnerju kandidatura g. Maksa Lillega seveda ni včas in zato je na shodu pri »Fortuni« rekel sledeče: »Če je bil Makso Lilleg naprednjak in je postal črez noč klerikalec, je to stvar okusa in značaja.« — Mi pa pravimo: Če je kdo res bil liberalce in je prišel do prepričanja, da pameten človek ne more danes več liberalce biti, ker tako neumne in podle stranke ni pod božjim solncem kakor je slovenska liberalna, je to le hvalevredno; če pa je kdo kdaj, vstopil brez mature v semenišče, z namenom, da na stroške cerkvenega denarja na gorkem in pri polni skledi napravi maturo, da se potem poslovi in gre med liberalce, je to res stvar okusa in značaja, in sicer zelo čudnega okusa in še bolj čudnega značaja. In taki ljudje kot so Reisner, ki je pritiskal kljuge pri naših poslancih in pri nadškofu, da bi zase kaj pridobil, si upajo odpirati usta o »čistih značajih«. Res čudno »čisti značaji« morajo biti tisti, ki morejo prenašati Reisnerjev značaj in ga predstavljati svetu kot — svoj vzor.

Ij Ribnikarjeva duhovitost. Ribnikar se danes v »Jutru« jezi, ker je kranjski deželni muzej kupil Anastazija Gruna glavo in pravi k temu: »Če pomislimo, kako so svoj čas klerikalci agitirali zoper Prešernov in Trubarjev spomenik, potem res tem narodnim izdajicam opravičeno pljunemo v obraz. Druzega ta rimsko-luteranska banda ne zasluži!« — Bravo! Ribnikar je zdaj kar naenkrat zoper luterance, katere imenuje bando. Kaj pa Trubar? Ta je pa bil začetnik in glava »luteranske bande!« Ribnikar se je torej zopet v svoj debeli jezik ugriznil.

Ij Plut se danes v »Jutru« jezi, ker ga je dr. Pegan iztirjal za onih 5 K, ki jih je bil Plut dolžan g. župniku Sašlju in ki so se darovale »Slovenski Straži«. Plut trdi, da je istočasno daroval 20 K Ciril - Metodovi družbi. Od katerega si je pa to izposodil?

Ij Zvezo z Nemci očitajo zdaj liberalni pisarni in agitatorji S. L. S., ki se ni nikoli vezala z Nemci in ohranila svoj slovenski prapor vedno neomadeževan. Liberalnim kolovodjem pa, ki zdaj obljubujejo, da bodo »ohranili slovenstvo Ljubljane«, pokličemo v spomin leto 1900, ko je tržaška »Edinost« prišla dr. Tavčarja, ker se je branil zaradi zveze z Nemci samoslovenskih uličnih napisov v Ljubljani. Dr. Tavčar je z ozirom na to rekel pri seji na magistratu: »Glasilo tržaških klerikalcev (»Edinost«) je s svojim kopitom vsekal v to zadevo, a jaz se najmanj bojim gonje od tržaške strani. V Ljubljani se bo že ustanovila trdnjša liberalna večina v mestnem svetu, nego je danes, ki hoče imeti samoslovenske napise.« **Dr. Tavčar je nato glasoval proti predlogu za samoslovenske ulične napise.** V »Narodu« pa je zapisal: »Edinost« je svojo nedolžnost in sramotljivost že davno izgubila. Zapoditi bi jo morali v staro mesto, kjer bi bila umestna! — Torej dr. Tavčar je izrekel željo, da dobi Ljubljana tako večino v občinskem svetu, ki bo še bolj zoper samoslovenske napise kakor je bila tedanja, dr. Tavčar je očitno v seji občinskega sveta s tem izrazil željo, da **priidejo Nemci v občinski svet ljubljanski in se tako samoslovenski napisi za vedno preprečijo**, kakor se je bila liberalna stranka takrat z Nemci pogodila! Tiste pa, ki so se za samoslovenske napise potegovali, je pošiljal v — staro mesto! Dr. Tavčar je dvojezične ulične napise v Ljubljani celo branil, rekoč: **da so le ti zakoniti!** Taki ljudje hočejo zdaj čuvati še zanaprej slovenstvo Ljubljane!

Ij Volilne laži so sedaj glavno orodje liberalcev. Res daleč je padla stariška magistratna stranka, da more zase delati le še z lažmi. Posebno debele drobe liberalci tudi o kandidatu II. razreda g. Lillegu, o katerem je milostno dejal dne Ribnikar na nekem shodu, da je »ta mož veljal doslej za poštenjaka«. Nakrat pa bi moral biti ta mož, ki so ga uradniki izvolili na čelo svojih organizacij, za — nič. Pri tem se celo liberalna pamet mora sama s seboj skregati. Sedaj trosijo liberalci okoli, da Lilleg dobi Hočevarjev mandat, in več takih laži, ki so tako neumne, da se že naprej vidi, da so se porodile v liberalnih glavah. Ker so liberalci komaj dobili skupaj zadostno kandidatov, se lažejo sedaj da so »nekateri za 200 kron« klerikalcem posodili ime. Morda je kaj takega na liberalni strani. Ljubljanski volivci pa naj ob takih lažeh liberalcev pomislijo, koliko vere gre lažnikom in če ne bo v prvi vrsti nafaiban tisti, ki bo liberalce volil. Stranka lažnikov bo bogata povsod samo v lažeh, ker ni sposobna za ljudsko delo!

Ij O korupciji govori slavn Ribnikar po različnih shodih. Mož morebiti ne vé, kako je v Ljubljani liberalen denarni zavod, kateri od vsakega, ki se obrne nanj za posojilo za zgradbo hiše, kot pogoj zahteva, da hišo zavaruje pri gotovem liberalnem zavodu. Tako so liberalna podjetja medseboj kartelirana, da vlečejo izvestni gospodje načelniki in upravni svetniki visoke provizije. Če bo Ribnikar še dolgo o korupciji govoril, bomo pa še jasneje to zadevo pojasnili.

Ij Slika iz starega ljubljanskega občinskega sveta. Liberalni agitatorji poveličujejo zdaj stari ljubljanski liberalni občinski svet, češ, kakšni vzor-možje so v njem sedeli. Ne glede na različne »vzor-možje«, ki naj v miru počivajo, ker so se sami umaknili oziroma morali umakniti, spominjamo samo na to, da je dr. Furlan občinskemu svetniku dr. Hudniku leta 1899 očital, da je nepošten advokat. Ko je pa dr. Furlan hotel nastopiti dokaz resnice, je dr. Hudnik od tožbe odstopil. — To je bil torej liberalen »vzor-mož«.

Ij Polom. Stranka liberalnih prvakov je sedaj v dobi polomov. To kažejo tudi njeni shodi, zato je nekoliko predrzno, če se »Narod« norčuje iz socialne demokracije, na katere shod pri Krčonu ni nihče prišel, še navadni gostilniški gostje ne. Z liberalnimi shodi ni nič bolje. Te dni so liberalci imeli slab shodič v Kolodvorskih ulicah, na katerem se je zopet oglašal Turk, ki pa seve ni povedal, kje in kako bo plačal svoje deleže pri »Glavni« posojilnici, imeli so shode na Radeckega cesti, ki je zbral kakih 30 oseb, na shodu pri Fortuni na Vodovodni cesti pa je bilo celo celih 15 oseb skupno z liberalnimf govorniki in natakarico. Tu so gledali

drug drugega in izpraševali, če so sami med seboj. Sami med seboj bodo tudi pri volitvah, ker volilci vedo, da **liberalna stranka svoje kandidatne liste ni upala dati odobriti svojim volilcem.** Sedaj naj pa išče backov po gostilniških shodih, pa bo 23. aprila dobila — klobase.

Ij Pogovor med liberalnim agitatorjem in ljubljanskim volilcem. Agitator: Mi smo naprednjaki. — Volilec: Prav, prav. — Agitator: Mi bomo na predno volili. — Volilec: Prav, prav. — Agitator: Vi boste seve tudi napredno volili. — Volilec: Napredno, napredno. — Agitator: Tako je prav! — Volilec: Prav, prav, kako pa, ker ste, pravite, tudi Vi napredni, ali boste na magistratu kaj spremenili? — Agitator: O ne, to bo pa pri starem. — Volilec: Potem pa to ni napredno. Jaz bom volil tako napredno, da se staro na magistratu neha. Nova in napredna bo na magistratu Slovenska Ljudska Stranka. — In liberalni agitator ključavničarski mojster Pust, vulgo špehovka, je odšel z dolgim nosom.

Ij Korito — koritar — koritnikar V gostilni, kamor vkljub zelo klerikalnemu imenu zahajajo radi dobre pijače liberalni šarfmaherji, se je nad liberalna korita spravila pristno liberalna družba, v kateri je imel glavno besedo neki uslužbenec pri kralju vseh agentov. Našega opitanega Dolfeta Trbuhoviča so mesarili s citati iz lanskega »Naroda« in »Jutra« in razkrivali njegovo pestro dunajsko preteklost. Kot filologu mi je pa seveda najbolj ugaljalo stopnjevanje liberalnega korita. Evo ga!

Positivum: »Korito«.
Comparativum: »Koritar«.
Superlativum: »Koritnikar«
s stransko obliko: »ko Ribnikar«.

Ij Nova zanimiva stavba v Ljubljani. Trdka Scagnetti namerava v Šelenburgovih ulicah podreti hišo št. 6 in zgraditi na stavbišču in na vrtu veliko poslopje za trgovine, ki bo proti ulici tri- in proti dvorišču dvonadstropno. V glavnem poslopu 4. v hodnikih na dvorišču pa 22 elegantnih trgovin. Sedem metrov širok hodnik bo na razpolago občinstvu v hiši. V zgornjih nadstropjih bodo stanovanja. Poslopje bo stalo okroglo 1 000 000 K.

Ij Umrla je v uršulinskem samostanu v Ljubljani 12. t. m. m. rne in vdane smrti M. Gabriela Hinek. Pokojnica je bila rojena 4. januarja 1846 v Železni Kapli na Koroškem in je dolgih 46 let kot učiteljica delovala na notranji in vnanji šoli in kot spretna slikarica pomagala tudi uršulinskim samostanom v Lincu. Požunu, Sibirju, nazadnje je vodila novo uršulinsko nasebino v Idriji. — M. Gabriela je bila redovnica strogo redovniškega duha, spretna in vneta učiteljica. Delo je bilo njen element, a to delo je bilo vedno posvečeno z vzvišenimi nameni. Najraje in s posebnimi uspehi je gojila risanje, slikanje in umetna ženska ročna dela. Njen fini okus in spretna roka sta v tej stroki ustvarila marsikaj zares lepega. — Za delo in trpljenje naj uživa njeno lepoto žejno srce Njega, ki je večna Lepota!

Ij Otrok ponesrečil. Včeraj popoldne je padel iz I. nadstropja »Mestnega Doma« dve leti stari sinček g. Jerneja Perdana in se tako poškodoval, da je danes zjutraj ob pol tretji uri v deželni bolnici umrl.

Ij Brivnice bodo velikonočno nedeljo dopoldne odprte, zaprte pa velikonočni ponedeljek.

Ij Nesreča pri vežbanju. Pri večerajšnjih vajah 27. planinskega polka pri Štefanji vasi so streljali rezervisti s slepimi patroni. Ob tej priliki je bil s patrono nevarno ranjen na levem licu rezervist Rogelj.

Ij Neznano kam je odšel štirinajstletni Jožef Založnik. Deček je srednje rasti, ima rjavo obleko in nosi sivo pelerino.

Ij V Opatijo sta se skozi Ljubljano danes zjutraj peljala vojni in finančni minister.

Ij Umrla so v Ljubljani: Ivan Zajc, delavec, 66 let. — Matej Tavčelj, delavec, 61 let. — Fran Znidaršič, posestnik, 26 let. — Alojzij Perdan, sin odgonskega sprevoznika, 2 leti. — Sestra Magdalena Debev, usmiljenka, 26 let. — Fran Pezdir, bivši čevljar, 72 let.

Ij Nemške kandidate priobčujejo današnje »Deutsche Stimmen«. Priobčujemo le nekaj prvih kandidatur. V I. razredu kandidirajo Nemci: Kamillo Pammerja, Julija Elberta, Ferdinanda Staudacherja, deželnovladnega rač. oficijala; dr. Egerja, Arturja Mahra; v II. razredu dr. Etbina Ambrositscha, inženirja Ferdinanda Schmitta, okrajnega glavarja v pok. Gustav Del Cotta; v III. razredu skladiščnika Franc Un-

gerja, žel. strojevodjo Antona Reinaltherja, tiskarniškega faktorja Hermana Brandta.

Ij Ljubljanski Golovec v ognju in dimu. Danes je gorelo na ljubljanskem Golovcu. Sodi se, da so zažgali po ne previdnosti otroci, izključeno pa tudi ni, da je kdo vrgel kak tleč čik v suho travo. Izkratka, na Golovcu smo imeli danes gozdni požar, ki se je jako hitro širil in se razprostiral na 2 do 3 johe široko. Gorela je trava, listje, unemala so se tudi drevesa. Ljudje in otroci so hiteli gasiti gozdni požar. Na pomoč je prihitelo tudi 10 ljubljanskih gasilcev pod vodstvom g. vežbalca Daksa, ki je energično vodil gašenje. Požar se je vsled neumornega dela gasilcev in ljudi kmalu zadušil, kar je velika sreča, ker je bila nevarnost ob današnjem silnem vetru, da se požar razširi.

Ij Druga pošiljatev argentinskega mesa, ki je prišla pred dobrim tednom v Ljubljano, leži še popolnoma nedotaknjena. Tudi od prejšnje pošiljateve je ostala še polovica neprodane. Meso se je že precej otajalo in se bode pri toplejšem vremenu začelo kvariti. Če se bo tako počasi prodajalo, zna imeti mesto veliko škodo. Mesarji so ga že večidel opustili, ker jim uhaajo odjemalci drugam po domače meso. Na vsak način ni bilo pametno, naročiti za tretjo poskušnjo tako velike množine, ako se prej ni poskrbelo za to, da bi se uredilo hitrejšo prodajo mesa.

Ij Mestna posredovalnica za delo in službe bo veliki petek in veliko soboto vsled snajenja uradnih prostorov za stranke zaprta.

Ij Nesreča v Gruberjevem prekopu. Ko so danes zjutraj delavci v Gruberjevem prekopu obračali s peskom naložen voziček, je ta padel na Jožefa Posezija in Toneta Samazija ter ju na glavi in nogah tako poškodoval, da so ju morali prepeljati v deželno bolnišnico.

Ij Sirovina. Ko je včeraj dopoldne pripeljal iz Škofje Loke 22 letni hlapec Filip Mrak iz Tolmna z enovprežnim konjem na Marije Terezije cesti na mitnico, je tam brez vsega povoda začel zmerjati z različnimi posvkami službujoče mitniške paznike. Ko je prišel poklicani stražnik, da ga je hotel odstraniti, se je tudi proti temu surovo obnašal. Stražnik mu je nato napovedal aretacijo. Mrak se je s tako silo branil, da je bilo stražniku šele s pomočjo več oseb ga mogoče ukleniti in odpeljati v zapor. Mrak, ki je bil zaradi javnega nasilstva že predkaznovan, se bode moral zagovarjati pri deželni sodišču.

Ij V morskem hospicju v Gradežu namerava »Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih« tudi letos poslati 6 do 10 škrofuloznih, slabokrvnih ali za jetiko dovtetih otrok. Vpoštev pridejo v prvi vrsti otroci z dežele (izven Ljubljane) in sicer v starosti od 6 do 12 let. Z dokazili o ubožstvu in z zdravniškim izpričevalom opremljene prošnje vposlati je do 10. maja na naslov društva v Ljubljani.

× × ×

USA MUJA ZASTOJN.

Pu leta že ukul deujam, zdej tuki sm in zdej sm tam, udpiram urata, jh zapiram, nubenga nč se na ženiram, nej u trekem u. al u prvem štuk, jest skočm h nem pu štengah, smuk.

Z lahterna išem tku pousod, de najdu b k še kej prsmod, ke leberalcem b šle na lim, ket sa du zdej hudile jim. Pa nej še tku deujam pu mest sprašujem nej še tku pu cest in nej pusvetem še u tak kot, na najdem takeh več prsmod.

Iblančani sa dvejsset let trpel, kar mogli sa trpet; zdej pa sa špasu enkat sit zdej rotuž več na u kurit de b frakari se u nem napajal in ldi sekirai, jm nagajal. Kdur pa se past če, nej se pase, a pase nei se s sofe kase.

Boltatu Povo.

Štajerske novice.

Š Rohlek in Ploj zopet kandidirata. Oba se zanašata na glasove nemškutarjev — Štajercijancev. Izključeno je, da bi dosegla ta dva nemškutarško-slogaško-liberalna-staro-mlada kandidata kaj uspehov brez — »Štajercijancev«. Renegatje so njuna edina tolažba in upanje.

Š Vsenemec Malik v svojem lastnem kraju izgubi zaupanje. Občinski svet v Lipnici je v svoji seji odklonil kandidaturu vsenemškega velikana Malika. Tržani v Lipnici se zavzemajo za kandidaturu višjega geometra Rauterja. Ni čuda, če so se tudi Nemci naveličali usiljivega Malika.

Š Südmarkina loterija ponesrečena. Letos noče skoraj nihče kupovati več srečk Südmarkinih. Korupcija Südmarke preseda vsem. Sreča je res opotečala!

Razne stvari.

14 ur za milijon kron. Milijonar John Pierpont Morgan je kupil pred dnevi v Rimu 14 dragocenih renesančnih žepnih ur iz znane Marfelseve zbirke za en milijon K. Morgan je kupil lansko leto glavni del zbirke za pol-drug milijon.

Celo mesto brez kruha. Iz Rima poročajo, da je mesto Novara brez kruha. Izbruhnila je namreč tamkaj stavka pekov. Vsled nekega spora med mojstri in pomočniki so zadnji ustavili delo. Ker pa nočejo peki, ki so v sosesčini, pošiljati kruh v Novaro, je mesto v zelo kritičnem položaju. Oblasti skušajo poravnati spor med pekovskimi mojstri in pomočniki.

Avtomobil povozil dve pisateljici. Iz Hamburga se poroča, da je povozil avtomobil nedavno pisateljici Doro in Klavdino Staak. Dora je umrla, Klavdina pa ozdravela, a postala je melanholična in si nato prerezala žile, a so jo rešili smrti. Dne 12. t. m. se je pa ustrelila.

Grozna nesreča v ameriškem premogovniku. V premogovniku Theof v Pencastu (Pensilvanija) je nastala vsled premogovega prahu eksplozija. Doslej so prinesli iz premogovnika na dan 77 trupel ubitih rudarjev. 45 vdov in 150 sirot objokuje smrt svojih dragih. Mnogo ljudi je vsled žalosti zno-relo. Neka mati je ob pogledu na grozno razmesarjeno truplo svojega sina znorela. Štirje delavci so postali žrtve nesreče pri reševanju svojih tovarišev.

Nov gospodarski stroj. V Ameriki so iznašli stroj, ki orje njivo za deset ljudi naenkrat. Motorni stroj more namreč naenkrat orati deset brazd. Motor je na petrolej ter sta potrebna samo dva človeka, a stroj oskrbuje in vodi Eden upravlja motor, drugi ravna oralni stroj. Stroj dela jako točno in ni dvoma, da ga bodo kmalu uvedli tudi v Evropi.

DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE NA KOČEVSKEM.

Iz Kočevja se nam poroča, da je grof Barbo odklonil ponudeno mu kandidaturu za državni zbor. Knez Auer-sperg na noben način ne kandidira več v državni zbor in pojde nazaj v gospo-sko zbornico. V Kočevju so zdaj tri stranke, krščanskosocialna, ki je zad-nje čase silno na moči pridobila, staro-liberalna garda kneza Auersperga in vsenemško radikalno nacionalno div-jaštvo, ki hoče vse poluteraniti, terori-zirati in klorutati. Ti zadnji zahtevajo, da mora novi kočevski državni posla-nec v državnem zboru takoj požreti vse »farje« in demolirati Petrovo skalo, kar pa stari liberalci smatrajo za pre-težavno in tačas še neizvedljivo. Naj-brže bo prišlo zopet do ostrega volilne-ga boja.

Telefonska in brzojavna poročila.

ISTRSKI SPORAZUM.

Trst, 13. aprila. »Edinost« doznaje, da je bil sporazum med odposlanci obeh narodnosti sklenjen na tej-le pod-lagi: 1. Tekom petih let, počenši s 1. ja-nuarjem 1912, se imajo odpreti vse šole, ki čakajo na rešitev, in to vsako leto po 12. 2. Vlada poveča svoj prispevek za šolstvo v Istri. (Ali tudi za laško?) 3. V tem času se ima **povoljno** rešiti tudi vprašanje hrvatske šole v Pulji, česar in Malem Lošnju. 4. Za to dobo daje država družbi prispevke za vzdr-ževanje tam obstoječih hrvatskih šol. 5. Deželni odbor ima rešiti vprašanje

posojila mesta puljskega. Kakor tudi proračune slovanskih občin, a hrvatska stranka umakne tozadevne pritožbe. Kluba imata to odobriti in javiti to na-mestniku najdalje do 11. t. m. To po-slednje se je tudi zgodilo in je torej smatrati sporazum definitivno skle-njen. (O tem bo treba še jasneje go-voriti.)

VISOKA ODLIKOVANJA.

Dunaj, 13. aprila. Razun admiralu grofu Montecuccoliju je cesar podelil red zlatega runa še: kralju Ferdinandu bulgarskemu, princu Alojziju Lichten-steinu (ne poslancu), soprogu nadvoj-vodinje Elizabete Amalijske, nadkomor-niku Leopoldu grofu Gudenusu, grofu Anton Kirakyju in še nekim dvornim dostojanstvenikom.

BOSANSKI DEŽELNI ZBOR ZAKLJU-ČEN.

Sarajevo, 13. aprila. Deželni zbor je končal svoje delovanje, nakar je bilo prvo zasedanje deželnega zbora zaklju-čeno.

STAVKA MESARSKIH POMOČNIKOV NA DUNAJU.

Dunaj, 13. aprila. Vseh stavkujočih mesarskih pomočnikov je 1800.

ABESINSKI REGENT UMRL.

Adis Abeba, 13. aprila. Regent Ra-stazamana je umrl.

VINIČARSKA REVOLUCIJA NA JUŽ-NEM FRANCOSKEM — STRAŠEN VANDALIZEM.

Pariz, 13. aprila. Nemiri in izgredi viničarjev na Južnem Francoskem do-bivajo vedno bolj značaj prave revolu-cije in množica uprizarja naravnost grozne čine vandalizma. Viničarski demonstranti niso samo demolirali vinskih kleti in razbili nešteto stekle-nic šampanjca, ampak so tudi zanetili ogenj Požarna bramba se ni upala ga-siti, ker se boji razdivjane množice. Demonstranti so celo trte ovili s slamo in jih zažgali ter na ta način uničili do-zdaj že več hektarjev vinogradov. Pri tem je množica vpila: »To je ogenj veselja! Letos ne bodo več grozdja po-birali!« Kavaleriji so se postavile na-sproti ženske več dragoncev je padlo s konjev. Množica je vdrla v vilo neke-ga vinskega trgovca, vse razbila, opra-vo pometala iz okenj, ženske so vse po-rezale na cesti pa so vse zažgali. Vini-čarji so celo drevesa iz vrta poruvali. Demonstranti so napadli več zalog z vinom, polne sode razbili da vino teče po ulicah kakor reka, prazne sode pa polili s petrolejem in zažgali. Danes je došlo nanovo vojaštva. Demonstranti so dragonce sprejeli s kamenjem, vseh izgrednikov je blizu 12 000. Vojaki so več demonstrantov ranili, enega so s preklano glavo odvedli v bolnico. V Ayu je eksplodirala bomba, ki je ranila tri vojake, enega nevarno. enega konja pa ubila. Vojaštva je zdaj v upornem ozemlju 16 000 mož.

Modni salon

Ivane Schiller

Ljubljana, Sv. Petra cesta 31

753 priporočila vseh vrst

slamnikov.

Sprejema vsa popravila.

Zobna krema

KALODONT
Ustna voda

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 12. aprila.

Pšenica za april 1911	12 97
Pšenica za maj 1911	11 97
Pšenica za oktober 1911	10 95
Rž za april 1911	8 06
Rž za oktober 1911	8 33
Oves za april 1911	8 97
Oves za oktober 1911	7 44
Koruzna za maj 1911	5 79

„MIWA“

je edini

varnostni brilni aparat

ki je rešil vprašanje **pravičnega nastavljanja klinje**
s pregibnostjo o zgibu.

Brez pregibne klinje ni mogoče britve pravilno nastaviti na lice.

„MIWA“ deluje **nedosežno** in prekaša vse druge sisteme.

Brilni aparat „Miwa“ stane s posnemalnim aparatom

in 10 klinjami vred **K 24.—.**

1117

Zaloga za mesto:

Ant. Krisper, dalje **Br. Hlaucka** in vse tozadevne trgovine.

Zahvala.

Mnogobrojni prijateljem,
ki so mi čestitali povodom ime-novanja notarjem, se tem potom najiskrenejše zahvaljujem.

Zahvaljujem se pa kot člo-vek krščanskega mišljenja tudi onim znanim osebam iz Kostanje-vice in Novega mesta, ki so mi pripomogle do ljubljanskega no-tarijata.

„Slovenskemu Narodu“ pa prav lepa hvala za brezplačno reklamo, katero dela zame dan na dan.

V Ljubljani, 12. aprila 1911.

Mate Hafner,

1211

c. kr. notar.

Vsak dan svež

sladoled, ledeno kavo

priporoča 1107

slastičarna P. Kirbisch, Ljubljana.

1209 1

Priporočamo
novo trgovino z
manufakturnim
blagom.

Jesih & Windischer

Ljubljana
Stari trg št. 1
(prej bazar)
postaja električne železnice

Ceno

1183

kamenje za zidanje

za stavbeno sezono. Poljubno množino dostavlja po parniku **gradbeno pod-jetje za osuševanje barja, Ljubljana, Ambrožev trg 3. Telefon št. 285.**

Prodaj svoje obrestonosno 1217

posestvo

v Novem Vodmatu šte. 23; poizve se istotam.

Kupujte le vžigalice: „O korist obmejnim Slovincem“

Meteorološko poročilo.

Višina n. moriem 306,2 m, sred. zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Podavina v 24 urah v mm
12.	9. zveč.	731,6	8,0	sr. jzah.	oblačno	
13.	7. zjut.	729,1	5,9	sl. jug.	sk. jasno	0,5
	2. pop.	729,1	12,3	moč. svzh.	jasno	

Srednja včerašnja temp. 7,2° norm. 9,1°.

Kurzi efektov in menjic.

dne 12. aprila 1911.

Skupna 4% konv. renta, maj—no- vember	92-85
Skupna 4% konv. renta, januar —julij	92-80
Skupna 4-2% papirna renta, fe- bruar—avgust	96-30
Skupna 4-2% srebrna renta, april —oktober	96-30
Avstrijska zlata renta	115-70
Avstrijska krona renta 4%	92-70
Avstrijska investic renta 3 1/2 %	82—
Ogrska zlata renta 4%	111-50
Ogrska krona renta 4%	91-45
Ogrska investicijska renta 3 1/2 %	80-40
Delnice avstrijsko-ogrsko banke	19-30
Kreditne delnice	653-75
London vista	239-82 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 mark	117-25
20 mark	23-46
20 frankov	18-99
Italijanski bankovci	94-60
Rublji	253 1/4

Št. 268.

Vabilo

1216

na

X. redni letni občni zbor

Okrajne hranilnice in posojilnice v Škofji Loki
registrirane zadruge z neomejeno zavezo

ki se bo vršil

v petek dne 21. aprila 1911 ob 5. uri po-
poldne v tukajšni mestni dvorani.

S p o r e d:

1. Poročilo o izvršeni obligato-rični reviziji. — 2. Potrjenje računskega zaključka za leto 1910. — 3. Razdelitev čistega dobička. — 4. Izvolitev načelstva in računskih pregledovalcev. 5. Priljubljenje renumeracije na-čelstvu. 6. Slučajni predlogi po § 36 pravil.

Opomnja: Ako bi ob določeni uri ne bil zastopan v § 35, prvi odstavek pravil predpisani del vplačanih deležev, se v smislu določila tega § razpiše za pol ure pozneje drug občni zbor naistem mestu in z istim sporedom. Ta občni zbor se potem sme skle-pati brezpogojno.

Škofja Loka, dne 12. aprila 1910.

Načelstvo.

H. SUTTNER

Ljubljana Mestni trg

ur. prva največja domača
exportna tvrdka ur, zlatnine

in srebrnine

Tovarniška var-
stvena znamka

„IKO“

Lastna tovarna ur v Švici.

Glasba.

* Pevskim cerkvenim zborom priporoča Katoliška bukvarna v Ljubljani za šmarnice v majniku in druge prilike sledeče skladbe:

Foerster Anton: 12 Marijinih pesmi za mešani zbor in orgle; (druga popravljen izdaja). Part. 1 K 80 v, glasovi po 40 vinarjev.

Sattner P. Hugolin: Marijine pesmi za mešani zbor in orgle. Part. 1 K 80 v, glasovi po 50 v.

Premrl St.: 12 Marijinih pesmi za mešani zbor in orgle. Part. 1 K 80 v, glasovi po 40 v.

Kimovec Fr.: Rihar renatus. Part. 3 K, glasovi po 40 v. Obsega več raznih, lepo harmoniziranih Riharjevih napevov.

Foerster Ant.: 6 Marijinih pesmi za tri ženske ali moške glasove z orglami. Part. 1 K 80 v, glasovi po 40 v. Cerkevne zборе, kateri razpolagajo samo z ženskimi ali moškimi glasovi, opozarjamo še posebno na te lepe napeve.

Grum Ant.: V ponižnosti klečimo in pet Marijinih pesmi za mešani zbor in orgle. Part. 1 K.

Foerster Ant.: Te Deum (po motivih Haydnove zahvalnice), za mešani zbor ali enoglasno z orglami. Partitura 50 v.

Laharnar Ivan: Šmarnične pesmi za mešani zbor in orgle. Part. 1 K 30 v.

Leban Janko: Zbirka cerkvenih pesmi. Part. 1 K. Obsega razne napeve, med temi tudi več Marijinih.

Foerster Ant.: Lavretanske litanije Matere božje, za moški, ženski ali mešani zbor. Part. 40 v.

Sattner P. Hugolin: Missa Seraphica, za mešani zbor, orgle in orkester. Part. 3 K 20 v, glasovi po 50 v, (dobijo se tudi instrumentalni glasovi).

Grum Ant.: Cerkevna pesmarica za Marijino družbo, I. del za štiri enake (ženske ali moške) glasove, 2 K.

Pogačnik Ivan, Missa in hon. St. Josephi za mešani zbor in orgle. Part. 1 K 60 v, glasovi po 40 v.

Foerster Ant.: Pange lingua — Tantum ergo — Genitori, za mešani zbor in orgle. Partitura 1 K 80 v, glasovi po 50 v.

Chlondowski dr. Ant.: Missa in hon. s. Stanislai Kostkae, za mešani zbor in orgle. Part. 1 K 80 v, glasovi po 40 v.

Foerster Ant.: Ave Marija, za sedmeroglasni mešani zbor (tudi za štiri-glasni moški zbor). Part. 50 v, glasovi po 20 v.

Kimovec Franc: Ave Marija in Češčena Marija za tri moške ali ženske glasove z orglami. Part. 50 v.

Chlondowski dr. Ant. Tantum ergo, za troglasni moški ali ženski zbor z orglami. Part. 50 v, glasovi po 10 v.

Foerster Ant.: Cantica sacra, I. del cerkevna pesmarica za 4 glasne moške ali ženske zборе. II. popravljeni in pomnoženi natis. 2 K 40 v.

Vse te navedene, kakor tudi druge razne skladbe se dobivajo in naročajo v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Stavbišča

na prodaj poleg pokopališča svetega Križa. 180

Več se poizve pri kamnoseku Kunaverju istotam.

Ustanovljen 1856. Ustanovljen 1856.

Vinotoč

Mestni trg šte. 13, priporoča za praznike svoja **dobra namizna vina**

Liter po 88, 96 vinarjev in K 1.28.

Sprejme se dobro izurjena

prodajalka

mešanega blaga na Koroškem v dvojezičnem kraju. Naslov pri upravn. „Slovenca“. 1072

Ime:

R. Miklauc
Ljubljana

592

bodi vsakemu znano
pri nakupu blaga
za obleko in perilo.

Učenca

poštenih staršev sprejemem takoj v trgovino z mešanim blagom. — Ivan Vidmar, Črni vrh nad Idrijo. 1161

Prvi slovenski
fotografski atelijé

D. REUŠEK

v Ljubljani

Kolodvorska ulica 32a

Ustanovljen leta 1890.

23

Modni kamgarn kakor tudi drugo blago za moške obleke
najdete v največji izbiri pri

R. MIKLAUC

LJUBLJANA, Stritarjeva (Špitalska) ulica št. 5.

V prvem nadstropju poseben oddelek za tovarniško skladišče sukna. — 591 — Pošiljajo se tudi vzorci na ogled.

Kunc-ove obleke

so nedosežne glede oblike,

Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

izvršitve in cene.

Telefon št. 291.

Pravkar je izšlo

Dajmir Feigel:

Pol litra Vipaveca

80. 8 1/2 pole. Cena vezani knjigi K 2.60, broširani K 1.80.

Ta knjiga obsega 19 daljših in krajših črti, ki jih vse skupaj preveva dober, pristen humor. Oddelek „Gaudemus igitur“ prinaša vesele povesti iz dijaškega življenja; „Uredniške tajnosti“ odkrivajo zanimivosti iz časnikarskega delovanja; oddelek „Holmes in njeg. va smrt“ je naperjen zoper različne detektivske romane; oddelek „Iz četrte dimenzije“ se odlikuje s pikro satiro na raznovrstne gluposti družabnega in literarnega življenja. Knjiga podaja dovolj originalnosti ter si utegne z duhovitimi ostrinami v pripovedovanju pridobiti lepo število čitateljev in prijateljev.

Ako se hočete izbornu zabavati ter si napraviti nekaj uric užitka, naročite si „Pol litra Vipaveca“

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani, založna knjigarna. 1174

KLOBUKI, CILINDRI

čepice, kravate, perila samo
zadnje novosti v modni in
športni trgovini za gospode

P. Magdič, Ljubljana
nasproti glavne pošte.

1046 (10)

V velikonočnem tednu so cene veliko znižane

pri vseh izgotovljenih oblekah za gospode
in dečke ter konfekcijah za dame in deklice.

1142

Angleško skladišče oblek O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.

Velika mednarodna

RAZSTAVA SLIK

DVORANA HOTELA „UNION“

Krasna zbirka

200 izvirnih slik

modernih mojstrov.

Prof. Fr. pl. Defregger, prof. Gabr. pl. Max, prof. J. Hamza, prof. Hugon Kauffmann, prof. E. Barbarino, prof. E. Gaisser, G. Zatzka, R. Kaufmann, J. Scheuerer, K. Wagner, prof. J. Thoma, prof. Flockenhaus itd.

ki so vse razstavljene za prodajo.

Ceniki se dobe pri blagajni.

RAVNATELJSTVO.

Vstopnina za osebo 30 vinarjev, dijaki plačajo polovico.

1173

Sprejme se v špecerijsko trgovino

trgovski pomočnik in prodajalka

Oziral se bode na strokovno naobražene reflektante z večletno prakso in dobrimi priporočili. Pogoji se znanje obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi. Služba je stalna, plača po dogovoru.

1206

Ponudbe na naslov: Ljubljana, poštni predal št. 121.

Oglejte si veliko zalogo koles z originalno znamko

„PUCH 1911“

pri Fr. Čudnu trgovcu v Ljubljani

Prešernova ulica, samo nasproti frančiškanske cerkve.

Raznih znamk kolesa od 110 K naprej vedno v zalogi.

Zaloga šivalnih strojev: Singer, Ringschiff. Pouk za strojno vezenje gratis.

Edino zastopstvo za Kranjsko!

Ceniki zastoj, poštnine prosto. — Ceniki zastoj, poštnine prosto.

913

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Ivan Štef.